

DIJALEKTOLOŠKE ZAMJEDBE O MJESNOME GOVORU SLATINA NA OTOKU ČIOVU

FILIP GALOVIĆ
Hrvatsko katoličko sveučilište
HR-10000 Zagreb
filip.galovic@unicath.hr

UDK 81'28
Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper
Primljeno/Received: 12.06.2018.
Prihvaćeno/Accepted: 4.07.2018.

Mjesni govori na otoku Čiovu pripadaju čakavskom narječju, njegovu južnočakavskom dijalektu. Prvo i posljednje sustavnije istraživanje govora otoka Čiova, kao i bliskih govora, izvršio je dijalektolog Mate Hraste prije više od 70-ak godina, dok su novija istraživanja čiovskih govora izostala. U članku se osvrće na mjesni govor Slatina na otoku Čiovu te se podastiru i opisuju njegove temeljne jezične posebnosti.

Ključne riječi: mjesni govor Slatina, Čiovo, južnočakavski dijalekt, čakavsko narječje

1. Uvod

Poznato je da su mjesni govori (govori pojedinih naselja), bilo da su oni čakavski, kajkavski ili štokavski, jezično blago u Hrvata, odnosno da su dijelom identiteta i neraskidivom sastavnicom hrvatske kulture, stoga ih je važno upoznati, osvijestiti njihovu vrijednost, njegovati ih i očuvati. Mnogi od njih danas trpe pojedine promjene uslijed različitih čimbenika: izumiranje iskonskih govornika, depopulacija, globalizacija, migracije, utjecaj školovanja, medija itd., pa ih je potrebno zapisivati i proučavati. U mjesnim govorima nalazimo mnoge starije jezične osobine, veoma važne za jezična proučavanja, no nije riječ samo o jezičnoj strani; mjesni su govori iznimno važni jer se kroz njih čuva tradicija, običaji, vjerovanja i brojni drugi vidovi nematerijalne kulturne baštine.

Pojedini mjesni govori srednjodalmatinskoga područja dobro su obrađeni, pojedini manje, a neki uopće nisu istraženi ni opisani. O govorima na otoku Čiovu¹ postoje oskudni dijalektološki podatci. Naime, prvo je i posljednje istraživanje

¹ Otok Čiovo s površinom od oko 30 km² prostire se u srednjoj Dalmaciji, a svojim položajem zatvara Kaštelanski zaljev. „Na Čiovu ima šest naselja koja danas ukupno broje oko 10 000 stanovnika: Slatine, Žedno, Arbanija, Okrug, Donji Okrug i mostom povezano trogirsko predgrade Čiovo“ (Jurić 2005: 146).

govorā ovoga otoka izvršio Mate Hraste prije više od 70-ak godina, što je velik vremenski period, a kojih su rezultati objavljeni u studiji *Osobine govora otoka Šolte, Čiova, Drvenika i susjedne obale*. O čiovskim govorima nije pisano u recentnijoj literaturi, a pokoje novije podatke nahodimo u toponomastičkim radovima Ante Jurića.

U ovome se članku osvrće na govor mjesta Slatina, maloga ribarskoga i turističkoga naselja smještenoga na sjeveroistočnoj strani otoka Čiova. S obzirom na činjenicu da su novija istraživanja čiovskih govora izostala, pa tako i mjesnoga govora Slatina, pjesnička zbirka „Škafetin“ Vanje Škrobice, napisana slatinskim govorom u novije vrijeme, jednim dijelom može upotpuniti to prazno mjesto, odnosno ukazati na neke od jezičnih osobitosti što su svojstvene slatinskomu govoru, kao i pojedini podatci dobiveni od starijih informatora ovoga idioma. Na temelju se spomenutih izvora u ovome članku iznose temeljne jezične posebnosti mjesnoga govora Slatina.²

2. Jezične posebnosti³

2.1. Fonološke značajke

Svi govori otoka Čiova pripadaju južnočakavskomu dijalektu, stoga je refleks 'jata' ikavski, što za slatinski govor ilustriraju neke od potvrda: *besida, cidit, cvit, di, Divica, kolino, misečina, posikli, pribolit, tebi*. Samoglasnik *i* dolazi i u riječi *primaliće* ('proljeće'), jednako kao i u primjerima tipa (*j*)*idro* i *njidra* ('njedra'). Kao i u drugim južnim čakavskim govorima, i u slatinskome se može pojaviti poneki ekavski odraz ograničen na neveliki broj primjera poput *cesta, obedvi, oseka, zanovetat* i sl.

² Godine 2016. temeljito sam uređivao pjesničku zbirku „Škafetin“ Vanje Škrobice pisanu slatinskim govorom. Autorica je izvornom govornicom slatinskoga govora, koja je, i unatoč činjenici što niz godina živi i radi u Splitu, dobrim dijelom zadržala jezične osobine svojega rodnoga govora. Osim uređivanja pjesama, u okviru sam te zbirke sastavio mali rječnik i leksikografski ga obradio i akcentirao te napisao uvodnu studiju o fonološkim osobinama mjesnoga govora Slatina. Svi su dijalektalni oblici u zbirci dodatno ovjereni i kod izvornih govornika, najstarijih žitelja u Slatinama, stoga se može zaključiti da zbirka vjerno odražava značajke slatinskoga govora, odnosno da je pouzdana građa za dijalektološke analize. Usto sam, kako bih dobio što jasniju sliku o istome govoru, prikupio još poneki terenski podatak koji se također iznosi u ovome radu. Zahvalan sam izvornim konzultantima Ivanu Ljilji, Tomislavu Nakiru i Anki Baras na njihovu vremenu i pomoći.

³ Iz tehničkih se razloga akcent ne bilježi.

Kontinuata je staroga fonema 'šva', kao u premoćnome dijelu čakavskoga narječja, konsekventno samoglasnik *a*: *dan*, *daska*, *magla*, *otac*, *vanka*. Primjeri nepreventivnih punih vokalizacija slaboga 'šva', uz pokoju ovjeru u štokavskim i kajkavskim govorima, značajkom su najvišega ranga čakavskoga narječja, što je registrirano i u mjesnome govoru Slatina: *jagla*, *vavik* ('uvijek'), *vazest* – *vazeja* gl. pridj. rad. m. jd. – *vazmi* 2. jd. imp!. Ostale potkrepe glase *umrit*, *unuk*, *unutra*, dakle s prefiksom *u-*, a sustavno dolazi i prijedlog *u* (< *və*): *u bolesti*, *u mistu*, *u vali*.

Prema očekivanju, refleksi su staroga slogotvornoga *l* i nazala stražnjega reda izjednačeni u samoglasniku *u*: *puk*, *sunce*, *suza*, *žut*, *gust*, *muka* ('brašno'), *paučina*, *ruka*.

Jedna je od stožernih odlika čakavskoga narječja prijelaz **ę* > *a* u pozicijama nakon *j*, *č*, *ž*, kao što se to ogleda u slatinskim ovjerama *jazik*, *zajat*. S druge se strane govori *jetrva*, *načet*, *počet*, *žedan*, dakle sa samoglasnikom *e*, kako je danas često u južnoj čakavštini.

Govor Slatina poznaje slogotvorni *r*: *grdelin*, *krv*, *prst*, *trliš*, *trpit*.

Korisno je upozoriti da se i ovdje može čuti čakavski leksem *crkva* ('crkva').

Prijelaz je *ra* > *re* u glagolima *rest* i *krest* i njihovim izvedenicama te u leksemu *rebac* sustavno zastupljen u slatinskome govoru, kao u mnogim govorima čakavskoga jugoistoka, a uglavnom je tako i u zapadnih štokavaca.

U Slatinama se kaže *greb*, imenica poznata na čakavskome jugoistoku i kod susjednih štokavaca.

Prema praslavenskim dubletama **topl-/tepl-* u govoru se Slatina ostvaruju oblici s prijevojnim likom *e*: *tepal*, *teplo*.

Pojava se protetskoga glasa *j* zamjećuje u primjerima *joči*, *jopet*, *justa*.

Afrikata *dž* nije se razvila, pa je nastupio *ž* u primjerima *žep*, *žigerica*, što je važnom čakavskom crtom.

Fonem *f* redovito je prisutan, a pretežito stoji u primljenih riječi: *fermat* ('zaustaviti'), *fešta*, *fjok* ('vrpca vezana u mašnu'), *forca* ('snaga, sila'), *fumar* ('dimnjak'), *kafa*, *kofa*, *šufarin* ('žigica'). Skupine su se *hv* i *pv* također svele na fonem *f*, što ilustriraju primjeri *fala* i *ufat* se.

U čakavskim govorima fonem *h* u pravilu ima čvrsto mjesto, a njegova je nestabilnost obilježjem štokavskih govora, kao i nekih čakavskih govora pod štokavskim utjecajem. Primjeri iz

slatinskoga govora signaliziraju da je fonemu *h* u znatnoj mjeri narušena stabilnost. Iako se u ponekom primjeru čuva, u mnoštvu je potvrda: a) ili isključen bez supstitucije: *ladno, oladit, priranić*; b) ili je uklonjen pa je njegovom pozicijom zagospodario *j*: *grijota, njijov, smij*; c) ili je uklonjen pa je njegovo mjesto zaposjeo fonem *v*: *kuvat, suv, uvo*.

Fonem *j* rezultat je primarne i sekundarne jotacije dentala *d*, pored *đ*, koji se ostvaruje kao čakavsko [dʲ], a oba su potvrđena u domaćih i primljenih riječi: *gospoja, između/meju, meja, mlaji, preja, štajun, žeja*, ali *anđel, đelozija, đirada, vijađ*.

Slatinski govor u svojem suglasničkom inventaru ima fonem *ć*, koji se ostvaruje kao čakavsko [tʲ]: *cviće, kočeta, noć, poć, svića*. To je „fonemska jedinica posebne artikulacije, arhaizam koji obilježava ČN kao zaseban sustav“ (Lukežić 2012: 188).

Skupine **skj* i **stj* te i sekundarne skupine iz njih izvedene, kao u većini čakavskih i u dijelu štokavskih govora, odrazile su se kao *šč*: *godišć G mn., laščin se 1. jd. prez., miščanin, napušćamo 1. jd. mn. prez., spuščat, šćap, zapušćen*.

Čakavski su refleksi zastupljeni i u primjerima tipa *grozje* i *možjani*.

Da su i u slatinskome mjesnome govoru registrirane konsonantske skupine *šk, šp, št* u primljenica, kako je to u mnogim hrvatskim govorima, upućuju riječi poput: *briškula, škafetin, škuro; dešpetožast* ('inatljiv'), *grišpa* ('1. bora na licu; 2. nabor na odjeći'), *špag; bruštulat* ('ispržiti kavu'), *pištula* ('crkvena poslanica'), *šterika, štrada* ('prostor pred kućom, dvorište'). Nisu obilati primjeri u kojima su skupine evidentirane kao nepalatalne, primjerice *ponistra, spiza* i još poneke.

U svim se hrvatskim narječjima konsonantska skupina *št* razvila od stare skupine *čt*, kao što je to očigledno u primjerima *pošten, poštivat* iz Slatina.

I govoru je Slatina, razumije se, svojstven prijelaz *m* u *n* u gramatičkim morfemima promjenjivih riječi te u finalnoj poziciji nekih nepromjenjivih riječi, što je osobina čakavskih idioma uz Jadransko more, štokavskih idioma bližih moru, ali i nekih nehrvatskih govora: *s mojin, nosin, volin, u kojenu; sedan, osan*. Na početku je leksičkoga morfema promjenjivih vrsta riječi *m* neizmijenjen: *dim, sam*.

Da se fonem *lj* poistovjetio s *j*, dokazuju mnoge pojavnice: *divji, izgubjen, kraj, poje, pojubit, prijatej, zemja, žuj*.

Finalni je slogovni / sačuvan u mnogim čakavskim i kajkavskim te ponegdje u štokavskim govorima. U slatinskome je govoru zadržan u kategoriji dočetka osnove imenica, pridjeva i priloga: *bangal* ('pleteni šal'), *bol*, *čaval*, *postol*, *misal*, *žmul*; *cil*, *zal*, *zri!*; *nizdol*. U primjeru je *žaj* izmijenjen u *j*. Finalni je slogovni / zadržan i u kategoriji dočetka unutrašnjega sloga: *golca* (prema *golac*), *mulci* N mn., *oltar*, *palca* G jd., *viltrina*, a u jednini je muškoga roda glagolskoga pridjeva radnoga supstituiran samoglasnikom *a* koje se spaja s prethodnim ili se između dvaju samoglasnika interpolira hijatsko *j*: *doziva*, *naša*, *puka*; *lomija*, *odveja*, *volija*, *zaustavija*. Primjeri su tipa *lomija* registrirani u čakavaca koji su pod štokavskim utjecajem.

Čakavsko je rasterećenje napetosti u rubnim zonama sloga evidentirano u ponekim nalazima. Zabilježeno je *drveniški*, *maška*, dakle primjeri sa zamjenom afrikate manje napetim frikativom. Potvrde *slaki*, *spliski*, *zanji* svjedoče o likvidaciji okluziva *d* ili *t*.

Netipične su inicijalne suglasničke skupine otklonjene ispadanjem njihova prvoga člana: *čela*, *ko*, *šenica*, *tica*.

Skupina *jd* konsekvntno se realizira na granicama prefiksalnoga i korijenskoga morfema u prezentskim osnovama glagola prefiguriranih s **iti*, što je svojstveno mnogim čakavskim i kajkavskim govorima te dijelu štokavskih: *dojdeš*, *dojde*; *najdemo*; *projde*, *projdi* 2. jd. imp!. U infinitivnim je osnovama zabilježen *ć* koji je rezultanta procesa *jt > tj*: *doć*, *nać*, *proć*.

Slatinjani i danas govore *črivo*, *čripnja*, *črv*, dakle sa starom skupinom **čr*, koja se većinom održala u čakavskim, kajkavskim i rijetko u zapadnoštokavskim jezičnim sustavima. S druge, pak, strane cirkuliraju ovjere *crn*, *crven*.

Kao u štokavskim te u dijelu čakavskih govora skupina je *vs* nakon ispadanja poluglasa i metateze preinačena u *sv*: *sve*, *svima*, *svaki*, *svu*.

Djelovanje je kontaktne i distantne asimilacije očigledno u nalazima: *š njin*; *prišušit*, *šušit*.

Disimilaciju potvrđuje glagol *zlamenat se*, dakle s izmjenom skupine *zn > zl*.

Palatalni je nazal *nj* izgubio palatalnost u riječi *ditinstvo*.

Supstitucija se međusamoglasničkoga *ž* s *r* u prezentskoj osnovi glagola 'moći' (< **mogti*), što se javlja u mnogim govorima svih triju narječja, opaža u *moreš*, *moremo*.

Stara je skupina *st* nakon metateze prešla u *c* u primjerima *cablo* i *caklo*.

Metateza je zahvatila imenicu *muvera* ('murva').

2.2. Morfološke značajke

Jednosložne imenica muškoga roda, kao i dio dvosložnih, imaju samo kratku množinu, odnosno množinske oblike bez proširenih osnova s -ov- ili -ev-. Da je tako, signaliziraju primjeri: *cviti, dlani, glasi, vali, vitri, žuji*.

U genitivu množine svih triju rodova nahodimo nulti nastavak i nastavak -i: *dan, pinez, črvi, gospodari, pantalini* ('vrsta morskoga puža'); *godišć, vrat, misti, konob, nog, suz, grišpi*.

U dativu, lokativu i instrumentalu u imenica muškoga i srednjega roda dolazi sinkretički nastavak -ima(n): *konjima, librima, pijatiman, prijatejiman; mistima, rameniman*, dok se u istim padežima u ženskome rodu sustavno javlja -an: *kapjican, nogan, rukan, smokvan, škuran*.

U pridjevsko-zamjениčkoj deklinaciji cirkuliraju nastavci stare meke i tvrde promjene pa se čuje: *jednega, suvega, svakega, tega, teplega; mrtvoga, sitnoga, žutoga* itd.

Redovito se upotrebljava upitno-odnosna zamjenica *ča*: *a ča su pitali?; jesu li ča rekli?; lancune ča je donija; nisu imali ča za kupit; sve ča su našli*. U genitivu se još može čuti lik česa, pa tako i *ničesa*. Govori se *zašto, pošto* itd.

Zamjenička je riječ i *ko* 'tko': *ko je zva?; znamo ko je nosija mliko*.

Za značenje se 'čiji' upotrebljava lik *čigov*.

Lične zamjenice 'ja' i 'ti' u instrumentalu jednine imaju oblike *menon, tebon*, dakle prisutne su osnove *men-, teb-*.

U značenju se 'nitko' upotrebljava oblik *nikor*. Za značenje se 'ništa' govori *ništa*, a za značenje se 'nešto' govori *ništo*.

Obična je upotreba pokazne zamjenice *ovi* ('ovaj'): *ovi čas*.

Treba podvući brojeve tipa *sedmero, osmero*, dakako zbog sufiksa -er-.

Oblici zanižkanoga prezenta glagola 'biti' glase: *nisan, nisi, ni...*, a zanižkani prezent glagola 'imati' ima oblike *niman, nimaš, nima...*

Kako se očekuje, infinitivi su u slatinskome govoru krnji: *bubat, izdurat, misit, poč*.

Prema glagolu **gręsti* rabe se prezentski oblici *gren, greš, gre...*

U 3. licu množine prezenta gospodare nastavci *-du* i *-u*: *pivadu, spavadu, upadadu, vratidu, zvonidu; drobu, pinu, pletu, pušu*.

Glagoli II. vrste glase *maknit, taknit, uzdanit* ('uzdahnuti'), dakle sa sufiksom *-ni-*.

Od veznika se ističu *jerbo* ('jer') i *vengo* ('nego'), a valja spomenuti i prijedlog *brez* ('bez') nastao ukrštavanjem varijanti *bez* i *prez*.

2.3. Leksičke značajke

Leksik je slatinskoga idioma bogat, pa je pored leksema naslijeđenih iz praslavenskoga leksičkoga inventara prisutna manja skupina leksema orijentalnoga postanja, ponešto germanizama itd., a obilato su potvrđeni leksemi romanske provenijencije.

U slatinskome je govoru ovjerena riječ praslavenskoga postanja *pot* ('znoj'), koju rabe neki štokavci i brojni čakavci. Paralelno se s time govori i glagol *potit se* ('znojiti se'). Na čitavome se čakavskome prostoru govori *beseda*, odnosno *besida*. Ta je imenica s ikavskim odrazom u značenju 'riječ, besjeda' potvrđena i u slatinskome. Prema praslavenskomu obliku **žeravъ* Slatinjani govore *žerava*. U govoru navedenoga mjesta čujemo *iščen, išćemo* 'tražiti', dakle oblike glagola praslavenskoga podrijetla, koji su poznati svima trima hrvatskim narječjima. Danas se uglavnom govori 'brašno', no kod starijega svijeta nerijetko slušamo *muka*. Riječ je, dakako, o terminu iz praslavenskoga jezika prema **mōka*. Registrirana je imenica *godišće*, koja se govori među čakavcima i štokavcima ikavcima.

Rijetko se opaža pokoji hungarizam poput *beteg* ('fizička mana') ili germanizam poput *štruca* ('kruh duguljasta oblika') ili *škodit* ('nanositi štetu, štetiti'). Tu i tamo se sreće poneki orijentalizam: *bubrig, zanat, žep* i neki drugi.

Razumije se, veoma su frekventne riječi romanskoga postanja. Romanizam je, primjerice, slatinski lik *šterika* koji se pojavljuje u značenju 'svijeća voštanica'. Slatinjani kažu *lopiža* 'vrsta glinenoga lonca', što je dalmatski leksički ostatak, koji se sreće na mnogim čakavskim područjima, ponegdje u muškome rodu. Imenica se *kamara* (< mlet. *camara*) pojavljuje se u značenju 'soba'. U Slatinama je registriran glagol *kortedavat se* 'udvarati se, pokazivati simatije', kako se vidi s refleksom *đ*, jednako kao u svim govorima na Šolti i u govoru starijih Splitskana, dok u nizu bračkih i hvarskih čakavskih govora srećemo

kortejovat se, pa tako i imenicu *kortejont* ('udavarač, simpatija'). U značenju 'bijelo rublje' Slatinjani govore romanizam *bjankarija*. Imenica *bonaca* (< mlet. *bonazza*), koja pokriva značenje 'mirno more bez vjetra', dolazi i na Čiovu. Iz mletačkoga je oblika *pensar* izveden glagol *pensat*, koji je prisutan u značenju 'misliti, razmišljati'. U značenju se 'ugao, kut' rabi mletacizam *kantun* (< *canton*). Značenja 'zalijepiti, slijepiti' i 'uštirkati' u govoru je mjesta Slatina pokrio mletacizam *inkolat* (< *incolar*). Termin *munita* nosilac je značenja 'sitni novac, sitniš, kovanice'. Slatinjani u svome leksičkome inventaru imaju riječ *lemozina* 'milodar (u crkvi)' koja vuče podrijetlo iz mlet. *lemosina*. Slatinski glagol *profundat se* romanskoga postanja dolazi u značenjima 'potopiti se (o brodu)', 'urušiti se' i 'propasti (fig.)', a navedena su značenja ovjerena u mnogim govorima čakavskoga narječja. Među romanizme ulazi slatinska imenica *takujin* 'novčanik'. Znatno proširen lik jest *briškula* (< tršč. *briscoła*, tal. *briscoła*) u značenju 'vrsta kartaške igre'. U značenju 'otvor, rupa' u govoru je Slatina evidentiran termin *buža* prema mlet. *buso*.

3. Zaključak

Mjesni govor Slatina na otoku Čiovu do sada nije opisan ni na jednoj jezičnoj ravni. U članku se iznose važne jezične posebnosti slatinskoga govora zabilježenih u novije vrijeme. Premda su rezultati pokazali da je u govoru ovjeren prodor poneke štokavske osobitosti, što u neku ruku i nije čudno s obzirom na blizinu štokaviziranoga splitskoga govora i kontakt s njime, migracije, utjecaj obrazovanja, medija i ostalih čimbenika, posve je očito da u slatinskome dominiraju čakavske vlastitosti, čime se pokazuje da je čakavština ovoga mjesta čvrst sustav, barem kod starijega svijeta.

Literatura:

Finka, Božidar 1971. Čakavsko narječje. *Čakavska rič* 1/1–2: 11–71.

Galović, Filip. 2014. Govor Donjega Humca. *Jezikoslovlje* 15/2–3: 231–267.

Galović, Filip. 2014. Prilog poznavanju splitske čakavštine prve polovice 20. stoljeća. *Čakavska rič* 42/1–2: 51–69.

Galović, Filip. 2014. Stara kuhinja u Grohotama na Šolti i njezina terminologija. *Baščina* 13: 136–144.

Galović, Filip. 2016. Čakavština od srednjega vijeka do dijalektalne književnosti i današnjih dana. U: *Zbornik radova*.

- Literarno-likovno-filmski natječaj Gradske knjižnice Kaštela 'Kaštelanske storije 2015./2016.'*, ur. Renata Dobrić; Filip Galović, 7–11. Kaštela: Gradska knjižnica Kaštela.
- Galović, Filip. 2016. Naznake fonologije govora Slatina na Čiovu. U: *Škafetin*, ur. Filip Galović, 13–21. Slatine: Udruga za očuvanje kulturne i prirodne baštine Slatine.
- Galović, Filip. 2016. Slatinske riči. U: *Škafetin*, 93–102. Slatine: Udruga za očuvanje kulturne i prirodne baštine Slatine.
- Galović, Filip. 2017. Jedna skupina riječi romanskoga postanja u mjesnome govoru Pražnica na otoku Braču. *Čakavska rič* 45/1–2: 23–54.
- Jurić, Ante. 2015. Suvremena čiovska toponimija. *Čakavska rič* 33/1–2: 145–212.
- Hraste, Mate. 1948. Osobine govora otoka Šolte, Čiova Drvenika i susjedne obale. *Rad JAZU* 272: 123–156.
- Lisac, Josip. 2009. *Hrvatska dijalektologija 2: Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Lukežić, Iva. 2012. *Zajednička povijest hrvatskih narječja: 1. Fonologija*. Zagreb – Rijeka: Hrvatska sveučilišna naklada.

DIALECTOLOGICAL NOTES ABOUT LOCAL DIALECT OF SLATINE ON THE ISLAND OF ČIOVO

(Summary)

Local dialects on the island of Čiovo are part of Čakavian dialect, South-Čakavian dialect. The Čakavian local dialects on the island of Čiovo are poorly researched from the dialectological point of view, and have been thoroughly described a long time ago (Mate Hraste). In this paper the author describes the basic features of the Slatine local dialect.

Key words: local dialect of Slatine, island of Čiovo, South-Čakavian dialect, Čakavian dialect